

De ziua lor, brigadierii din toată țara s-au întâlnit la Buzău, pentru a-și exprima atașamentul față de Nicolae Ceaușescu. A avut loc un schimb de scrisori între Nicolae Ceaușescu și președintele Poloniei, Wojciech Jazdzewski. Măcar între ei se puteau felicita cei doi lideri conservatori ai Europei de Est!

Brigadierii au salutat propunerea realegerii lui Ceaușescu

La Buzău a avut loc o întâlnire a brigadierilor, ocazionată de aniversarea branșei. Printre alte documente, participanții au elaborat o telegramă către Nicolae

Ceaușescu: „Dând glas gândurilor și sentimentelor tuturor tinerilor patriei, participanții la adunarea festivă consacrată «Zilei brigadierilor» vă exprimăm și cu această ocazie recunoștința noastră fierbinte, mult iubite și stimate tovarășe.

(Continuare în pag. a II-a)

ISTORII CU BRIGADIERII

În august 1989 se împlinesc cinci ani de la instituirea Zilei brigadierului. Inițiativa era trecută, firește, în contul lui Nicolae Ceaușescu. „Ziua brigadierilor, intrată în tradiția democratică a întregului nostru popor, scrie Informația Bucureștiului, semnifică unanima recunoaștere a contribuției tinerei generații la tot ceea ce am înfăptuit și înfăptuim în timpul tânăr al României de azi.” La începutul verii lui 1984, în cadrul festiv, era inaugurată o nouă lucrare de infrastructură - Canalul Dunăre-Marea Neagră. Parte din lucrări fuseseră făcute de tinerii uteciști, elevii și studenții. Canalul din vremea lui Ceaușescu jucase și rol de „șantier național al tineretului”, cântat ca atare de propagandă. După trei luni de la inaugurare, efortul tinerilor și-a găsit încă o dată răsplata: o zi din august a fost dedicată omagierii brigadierilor, adică tinerilor care construiau, la propriu, edificiile patriei socialiste.

Aniversarea oferea zărelor prilej de numărători și statistici. După socoteala prezentă în Flacăra, România număra în 1989 peste 200 de șantiere, în care tinerii contribuie la permanenta înălțare a patriei”. Spre exemplificare erau amintite Canalul Dunăre-București și sistemul de îmbunătățiri funciare din Câmpia Buzăului. „Informația Bucureștiului”, ziarul Comitetului Municipal de Partid București, inventaria șantierele din aria teritorială, de competență”. Reieșea că în ultimele două decenii ale regimului comunist, în Capitală funcționaseră trei șantiere naționale, trei municipale și 160 de șantiere locale. Dintre cele considerate de importanță națională era amintit Șantierul național al tineretului pentru amenajarea complexă a râului Dâmbovița din zona Ciurel.

Vara, grupuri de elevii și studenții din toate județele țării mergeau pe șantier. Organizarea deplasării revenea organizațiilor locale ale Uniunii Tineretului Comunist, împreună cu instituțiile de învățământ mediu și superior. Bunoaora, în ultima lor vacanță de uteciști, Liceul Agroindustrial Hârșova și Liceul Industrial nr. 3 Medgidia au mers pe Șantierul Național al Tineretului Sculeni-Tutova-Gorban, din județul Iași. Șantierul avea ca scop introducerea unor terenuri inutilizabile în circuitul agricol. „Ileevi constanțeni, câte 50 de la fiecare din cele două licee amintite, compuneau o brigadă. În total, 100 de tineri brigadierii, conduși de comandantul de brigadă, maștrii-instructorii și de elevul comandant Ionel Apostol. Câte o scrisoare trimisă de conducerea șantierului conducerii celor două licee aprecia munca elevilor cu calificativ „Foarte bine”, pentru contribuția adusă la realizarea sarcinilor de plan ale șantierului, la educarea comunistă, revoluționară, prin muncă și pentru muncă, a tinerilor brigadierii”. Despre istoria șantierele ce foloseau munca tinerilor, în 1989 se mai spuneau doar fraze de tipul „fac parte din tradiția democratică a poporului nostru”. Când apăruseră, în ce context, cu ce costuri și efecte părea să conțene mai puțin. Exploatarea la maximum de propagandă primilor ani ai „dictaturii proletarietului”, șantier-

În anii '80, pe „șantierele tineretului” au activat mii de tineri brigadieri, sosiți pentru a depune muncă voluntară în vederea „consolidării socialismului” FOTO: Arhivele Naționale

rele au fost ulterior asociate cu „obsedantismul deceniului”. Brigadieri, muncă voluntară, depășirea normelor, o țară nouă, entuziasm. În lipsa unor aparate de măsură, entuziasmul miilor de oameni care au lucrat la Bumbești-Livezeni sau în Lunca Prutului este în egală măsură dificil de probat, ca și de infirmat. Însă dincolo de propagandă susținută de regim prin presa ori literatură, de pe urma muncii a mii de oameni pe șantierele naționale ale tineretului au rezultat lucrări de infrastructură utilizate și astăzi.

La sfârșitul lunii ianuarie 1948, Comisia Ministerială pentru Redresare Economică și Stabilizare Monetară anunța deschiderea a șase mari șantiere, de interes național, care aveau să funcționeze alături de altele, mai mici, de interes local. Foloseau munca voluntară și urmărea construcția a două linii ferate - Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu, reamenajarea cursului inferior al Prutului și introducerea astfel în circuitul agricol a 13.000 hectare de teren; branșarea orașului Cluj la rețeaua de gaze; refacerea orașelor Galați și București, afectate de război nu de mult încheiat. Recrutarea voluntarilor s-a făcut de organizațiile județene ale Uniunii Tineretului Muncitoresc. La 1 aprilie 1948, când s-au deschis șantierele de la Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu și Lunca Prutului, fiecărei organizații județene i-a revenit ca sarcină trimiteră „pe frontul muncii” a unei grupe formate din 150-220 de voluntari. Plecarea s-a făcut în serie, fiecare lot de brigadieri urmând să stea pe

șantier două luni, după care erau înlocuiți de una nouă. Elevii și studenții au sosit pe șantiere în lunile de vară, odată cu începerea vacanței. În România deceniului cinci se copia modelul patentat în URSS cu două-trei decenii înainte. Primul război mondial și războiul civil au produs distrugerii uriașe în răsarit, iar proiectele bolșevice erau ambițioase. În timpul primului cincinal sovietic, începuse construcția Canalului Baltica-Marea Albă. I-au urmat canalele Moscova-Volga și Volga-Don. Pretutindeni în imensitatea spațiului sovietic se declarase lupta cu natura potrivnică. Dacă în unele cazuri se urmărea reconstrucția, în altele se executau lucrări de infrastructură pornite de la zero: căi ferate, drumuri, sisteme de irigații, aducțiuni de gaze. În România, și economia urma să fie adaptată modelului sovietic, bazat pe centralizare, industrializare, electrificare, cooperativizarea agriculturii.

Pentru aceasta au fost necesare o serie de măsuri pregătitoare. Ca să producă, industria avea nevoie de resurse de care România nu ducea lipsă. Lipsa căilor de comunicații le făcea dificil de utilizat. Bunoaora, cărbunele exploatat în Valea Jiului, atât de trebuitor diferitelor ramuri industriale. Linia ferată Bumbești-Livezeni urma să scurteze „drumul cărbunilor” exploatați în Valea Jiului către viitoarele centre industriale din Oltenia, Muntenia și Dobrogea. Înaintea de această linie să funcționeze, pentru a transporta, de pildă, cărbunele din Valea Jiului către Craiova, singurul traseu disponibil era prin sudul Munteniei, tăind apoi întreaga Muntenie pentru a ajunge în cele din urmă în Cetatea Băniei. Linia ferată care lega localitățile Salva de Vișeu făcea parte pentru prima dată racordul între Maramureș - bogat în resurse de cherestea, aramă, sulf și piatră - și restul țării.

Folosind munca voluntarilor, statul comunist realiza importante economii bugetului de stat. Metoda fusese utilizată și pe vremea „regimului burghez”, dar nu de stat, ci de formațiuni de extremă dreapta. Între 1924 și 1937, legionarii au organizat peste 3.500 de tabere de muncă voluntară, de pe urma cărora au rezultat aproximativ 300 de așezăminte - catedrale,

biserici, schituri, au fost restaurate mănăstiri, s-au construit cămine, case de adăpost pentru săraci, drumuri de munte, diguri, poduri. Catedrala Ortodoxă de la Oraștie, Căminul Cultural din satul Laz, comuna Săsciori, județul Alba, sau mai celebra Casă Verde din București sunt câteva exemple de construcții ridicate de legionari. Una dintre cele mai cunoscute tabere de muncă legionare era la Carmen Sylva (actualul Eforie Nord).

Agnita-Botorca fusese primul șantier bazat pe muncă voluntară, deschis după ajungerea partidului comunist la putere, 700 de voluntari au lucrat pentru a pune în funcțiune o conductă de 55 de kilometri, care furniza Bucureștiului 450.000 de metri cubi de gaz metan zilnic, destinat industriei.

Linia ferată Bumbești-Livezeni fusese începută pe vremea „burghezo-moșierimii”, până în 1944 fiind terminată circa 60% din lucrare. Brigadierii sosiți la 1 aprilie 1948 în zona Parângului le-au mai rămas 20 de procente, restul executându-se între 1944-1947. Linia ferată lungă de 31,4 kilometri traversa Carpații (Masivul Parâng), scurttând astfel considerabil distanța de transport al cărbunelui din Valea Jiului la centrele industriei grele din Ardeal, Banat și Muntenia („Industria grea esențială pentru redresarea economică a țării noastre”, după cum scria Scînteia sursa de inspirație sovietică). Alt efect benefic a fost desgestionarea liniei Predeal-Ploiești, suprasolicitată până la acel moment, și creșterea traficului de mărfuri și de călători între Oltenia și Transilvania. Cu ajutorul acestei linii, Craiova era legată direct de Oradea. Realizarea liniei ferate care lega Bumbeștiul de Livezeni a presupus excavarea a 2 milioane metri cubi de terasamente din stâncă și pământ, construirea a șase viaducte și poduri, 13 poduri cu deschidere mai mare de 8 metri, 16 viaducte de coastă, 84 de poduri și podete cu deschidere mai mică de 8 metri, trei pasaje și 27 de tunele în lungime totală de 6.730 de metri.

Șantierul Salva-Vișeu, botezat cu numele lui Vasile Luca, la acea oră membru în Secretariatul CC al PMR, a fost unul dintre cele trei mari șantiere deschise la 1 aprilie 1948. În cinstea aniversării „Marii Revoluții

Socialiste din Octombrie” s-a spus că lucrările trebuie finalizate până la 7 noiembrie. S-a construit o linie ferată lungă de 63 de kilometri, care a legat Maramureșul, până atunci izolat, de restul țării. Lucrarea a necesitat construirea unui tunel lung de 2.400 de metri, 250.000 metri cubi de terasamente, dintre care 150.000 în stâncă, trei viaducte cu înălțimi între 22-32 metri, 14 podete și cinci gări.

În 1948, Bucureștiul era unul dintre cele șase „șantiere de interes național”, alături de Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu ori Lunca Prutului. În doar câteva luni s-au reparat peste 300 de artere de circulație, însumând 200 de kilometri. În cartierele Militari, Grivița și Bucureștii Noi s-au trasat bulevarde, largi de 30 de metri. De-a lungul trotuarelor s-au plantat peste 30.000 de pomi. S-au amenajat parcuri. S-a reconstruit și s-a modernizat stadionul ANEF, a fost refăcută clădirea Teatrului Național, vechiul velodrom a fost transformat în actualul stadion Dinamo. 250 de muncitori au lucrat la construcția Aeroportului Băneasa. Pe Dealul Cotrocenilor a fost ridicată fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, cunoscută cu numele de APACA.

În zona Moldovei, efortul s-a concentrat asupra orașului Galați și a fostului județ Covurlui. Astfel, Șantierul Național Lunca Prutului, deschis la 1 aprilie, a avut ca obiectiv realizarea unei rețele de diguri și de canale pe cursul Prutului Inferior. Înainte de începerea lucrărilor, zona arăta ca un stufăriș, plin de bălți și lacuri. După amenajarea cursului Prutului, aproximativ 12.800 hectare de teren situat între localitățile Oancea și Galați au intrat în circuitul agricol, dintre care 10.000 de hectare au devenit teren arabil, pe o suprafață de 1.000 de hectare a fost marit debitul apei și s-au obținut lacuri pentru creșterea peștelui, iar 1.600 de hectare au devenit fânețe. De pe terenul astfel recuperat pentru agricultură se prognoza obținerea unei producții de 3.000 de vagoane anual, care asigurau hrana locuitorilor județului Covurlui. Secarea mlaștinilor a adus cu sine și distrugerea țăntanilor și implicit a focarelor de boli care măcinau sănătatea zecilor de mii de oameni din regiune.

Cristina DIAC

Școala de șantierști de la Mangalia

Opțiuni prea multe nu existau pentru adolescenții din orașul Mangalia sau din localitățile învecinate în 1989. Ca și până atunci, cel mai sigur loc în care puteau învăța după ce terminau școala generală era Liceul Industrial nr. 1 Mangalia.

De aici ieșeau muncitori în Șantierul Naval. Locul de muncă era foarte sigur. Știau totuși că-și vor petrece acolo tot restul vieții. „Dacă apucai să intri la liceu aici, știai că nu mai ai cale de întoarcere. Deveneai sclavul pe viață al șantierului. Munca în șantier începea practic din prima zi de școală, pentru că trebuia să facem practică în câmpul muncii, dar nu se termina în ultima zi, pentru că tocmai atunci începea cu adevărat. Mai departe, familia sau viața personală era un fel de prelungire a muncii pe șantier. De acolo veneau bani mulți, adică peste 2.000 de lei pe lună, și puteam ajunge până la 5.000. Șantierul ne dădea casă, masă, uneori și nevastă, dacă nu cumva și copii”, își amintește, cu mult umor, Laurențiu Dumitru, unul dintre miile de foști absolvenți ai Liceului Industrial nr. 1 din Mangalia. Acolo veneau să învețe mii de elevi în fiecare an. Veneau din toată țara, nu doar din oraș și din împrejurimi, pentru că liceul le asigură cazare în cămine, trei mese pe zi la școală, apoi cinci ani de muncă pe șantier prin contractul semnat cu cea înaltă de la înscriere. În continuare, aveau cazare în cămine de nefamilisti, masa asigurată la cantina șantierului, iar tinerii căsătoriți - apartamente în Mangalia.

„Erau foarte mulți elevi. În jur de 3.000-3.500 în fiecare an. Se mânca în trei schimburi la cantină, capacitatea acesteia fiind de 1.000 de locuri. Aveam câte trei dirigenți, îmi amintesc și acum, M1, M2, M3”, explică ing. Camelia Boboc, profesoară de mecanică a liceului în anul 1989, actuală directoare a aceleiași unități de învățământ, numită astăzi Grupul Școlar Industrial „Ion Bănescu”.

(Continuare în pag. a II-a)

Fortificațiile „uitate” din Banat

În publicația americană „The Boston Globe” a apărut la 6 iulie 1989 un articol intitulat „În Europa de Est a căzut o cortină de fier”. În cadrul acestuia se făcea referire la un gard de sârmă ghimpată de la frontiera comună dintre Ungaria și România, pe care grănicierii maghiari l-au demontat în cursul lunii iunie 1989. Evident, acțiunea ordonată de autoritățile de la Budapesta avea o conotație propagandistică evidentă, în condițiile în care, în paralel, avea loc o demontare a gardurilor de sârmă ghimpată de la granița dintre Ungaria și Austria.

În spiritul scenariilor hollywoodiene pentru filmele de categorie mediocră, publicația americană sugera împărțirea manieiheistă a lumii comuniste din Europa Centrală și de Est. De o parte se aflau „oamenii buni” (liderii politici de la Budapesta), de cealaltă parte erau „oamenii răi” - autoritățile de la București, în frunte cu Nicolae Ceaușescu. Ceea ce s-a omis să se precizeze a fost faptul că România și Ungaria aveau, încă din anii '50, o puternică linie de fortificații la granițele lor comune cu Iugoslavia. „The Boston Globe” discuta despre desființarea unor lucrări de fortificații din Ungaria, amplasate pe direcția militară strategică est-vest, însă nu a menționat nimic despre situația de la frontiera de sud a țării respective.

Alianța împotriva Iugoslaviei

Paradoxal, una dintre persoanele cele mai avizate în privința fortifi-

cațiilor de la granița Ungariei cu Iugoslavia se afla de multă vreme în Occident. Generalul maghiar Béla Király a relatat, după fuga sa din țara natală (în toamna anului 1956), că pregătirea Armatei „Roșii” pentru invadarea Iugoslaviei ajunseseră deja în faza „jocurilor de război” - la începutul anilor '50. Acțiunile ofensive urmau să fie declanșate de pe linia frontierelor fortificate ale Ungariei, României și Bulgariei de armatele statelor menționate. În faza a doua a conflictului, o forță de șoc sovietică urma să intervină pentru nimicirea celei mai mari părți a Armatei iugoslave. Astfel, se confirma încă o dată faptul că, în ianuarie 1951, la Moscova, Iosif Stalin a pus bazele unei cooperări militare multinaționale a statelor europene aflate sub hegemonia URSS.

Ca urmare a ordinelor date de Iosif Stalin încă din anul 1948, autoritățile comuniste de la București s-au implicat masiv în desfășurarea unor acțiuni ostile față de Iugoslavia și de liderul comunist Iosip Broz Tito.

Perioada 1949-1954 a fost marcată puternic de hotărârea politico-militară dictată de Iosif Stalin lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, referitoare la realizarea unor ample lucrări de fortificații în imediata apropiere a graniței comune româno-iugoslave (în Banat și vestul Olteniei). Situația respectivă a generat o sursă permanentă de tensiune în relațiile politice dintre autoritățile de la București și cele de la Belgrad.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

13 AUGUST

Mergând mai departe cam în aceeași ordine de idei, sunt aproape siguri că în frageda-mi copilărie, atât cât îmi stă azi în puțină și-mi reamintesc trăirile de atunci (după cum mă simt îndreptățită să deduc că toți copiii, la începutul existenței lor, au virtuți multidirecționale asemănătoare alor mele): mă bucuram de o disponibilitate naturală și față de spiritual, nu numai față de cea legată de palpabil. „Naivitatea” copilăriei nu cuprinde oare și un spațiu virtual al libertății, pe lângă cel al reacțiilor condiționate sau cel al ignoranței? Copiii foarte mici este liber de ură, liber de minciună, de viclenie, de agresivitate. Aceste forme de condiționare, de îngrădire a libertății și le însușește doar după ce a avut contacte mai mult sau mai puțin îndelungate, cu gesturile și modelele mentale vicariate ale adulților sau ale copiilor mai mari, contaminați la rândul lor.

Doina Cornea, Jurnal. Ultimele caiete - urmat de o convorbire între Doina Cornea, Ariadna Combes, Leonin Luhas, moderată și consensată de Georgeta Pop, Fundația Academia Civică, Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, 2009, p. 73

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

13 august (duminică)

Soarele a răsărit la 6:16, a apus la 20:24
Luna a răsărit la 18:18, a apus la 1:31
Sărbătoare creștină: Mutarea moaștelor Cuviosului Maxim Mărturisitorul; Cuviosul Dositei; Duminică a VIII-a după Rusalii

S-a întâmplat la

13 august 1989

● Referindu-se la evoluția navei cosmice americane „Columbia”, cu cinci cosmonauți la bord, agenția TASS relatează că potrivit informațiilor apărute în presă, la aproximativ șase ore de la lansare, echipajul a plasat pe orbită un nou satelit militar secret, în cadrul Programului Inițiativă de apărare strategică, cunoscut sub numele de „războiul stelelor”.

● Mecanicii și alte categorii de salariați de la metroul din Londra s-au aflat în grevă în sprijinul unor revendicări privind îmbunătățirea nivelului de trai. Acțiunile greviste s-au desfășurat, perlat, pe o perioadă de peste trei luni.

Ramona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Pe pile, la Bușteni

Elvira Moise avea 28 de ani în 1989 și locuia în orașul Mioveni, jud. Argeș. „Eu am doi copii, o fată și un băiat. Erau mici în 1989, avea unul 3 ani, și celălalt 4 ani. Eu și soțul meu lucram la Uzina Dacia. În vara aceea am fi vrut să ne facem concediul la munte, dar noi nu primeam de la serviciu bilete decât la mare, dacă vroiam. Așa că trebuia să ne descurcăm pe cont propriu. La hotel nu se puneau problema să mergem, că era mult prea scump pentru noi, cu

doi copii. Ne-am tot întrebat ce și cum să facem, până când am ajuns într-un week-end la sora mea, Iuliana, care era măritată în Câmpulung. Ea și soțul ei lucrau la combinatul de lianți și azbociment și aveau un coleg care mergea în fiecare vară la Bușteni și nu stătea la hotel. Beni, cumnatul meu, l-a abordat pe colegul lui și l-a rugat să ne ajute și pe noi să ajungem acolo. Recomandarea omului ne-a costat câțiva rulmenți subtilizați din uzină

și o canistră de benzină. La sfârșitul lui august am împachetat tot și am plecat la drum. Eram în Dacia noastră eu și bărbatu-meu, soră-mea și cumnată-mea, fata lor, care avea vreo 14 ani atunci, și copiii mei, care stăteau unul în brate la mine, și celălalt la soră-mea. Portbagajul mașinii era ticsit cu mâncare - pâine, carne, fasole verde, roșii, cartofi...

(Continuare în pag. a II-a)

Alături de brigadierii, prostituatele participau la „reconstrucție“

În primii ani ai comunismului, scriitorii trebuiau să-și aleagă subiectele din „realitățile patriei”, deplasându-se adesea pe „șantierul tineretului” FOTO: Arhivele Naționale

Asemeni gloatei peștrele plecate să cucerească vestul sălbatic al continentului american, pe șantierul declarat „ale tineretului” au mers țărani, muncitori, elevi și studenți, femei și bărbați, oameni sărmani alungați de-acasă de sărăcie, adolescenți mânați de gustul aventurii. Fiecare a perceput și a transmis mai departe experiența șantierului în funcție de ce lăsaseră acasă. Pentru unii, obișnuți cu un minimum de confort, condițiile de „baracamant”, după cum se numeau spațiile de dormit, erau iadul pe pământ.

În vara lui 1948, scriitoarea Lucia Demetrius a răspuns chemării Uniunii Scriitorilor, Artiștilor și Ziaristilor și a plecat, în documentare „la Salva Vișeu. Era perioada când scriitorilor li se cerea să-și găsească subiectele „în viață”, să reflecte în opere noile realități. Călătorind cu clasa a III-a și schimbând mai multe trenuri, drumul din București până-n Maramureș a durat două zile și două nopți. La destinație, grupul format din „tovarășii artiști” a ajuns noaptea. Scriitoarea Lucia Demetrius a fost impresionată de o brigadă formată

majoritar din prostituate aduse din toate colțurile țării, episod relatat în memoriile sale. (C.D.)

„Am ajuns noaptea la punctul de destinație, bărbații au fost duși cu un camion la un grup de bărbați, noi, femeile la un alt punct al șantierului, singurul în care lucrau fete. Cum am ajuns după ora culcării, am fost îngheșuite într-o baracă, pe pricuri, între fete care dormeau greu și nici nu simțeau că se strecoară o străină între ele. În zori, la cinci, trompeta a sunat deșteptarea pentru lucru. Primele cuvinte pe care le-am auzit de la vecina lângă care dormisem au fost: «Tu, mă mânăncă! Am luat și eu răia de la aia». Am dobândit a doua zi o mare baracă numai pentru noi. Pe pricuri roșii și câte o pătură. Era o vară rece și ploioasă, dar preferam să așternem paturile sub noi și să dormim îmbrăcate și acoperite cu ce mai cuprindea garderoba noastră: o jachetă de lână, încă o fustă... A te spăla era foarte greu. Un puț, unul singur, în vârful unei movile veșnic lăuncoasă, noroioasă. Carmen Răchiteanu și cu mine ne aduceam apă cu termosul de la puț o dată, de trei ori până ne puteam spăla

prin turnare deasupra unei copăițe. Ne căram apă una altea și cădeam de zece ori în noroi până la movilă. Răie n-am luat nici una dintre noi în enorma baracă în care erau risipite șase, șapte femei, atârna un singur bec slab. Frigul, țaria patului, lumina puțină n-ar fi însemnat nimic, dacă n-ar fi umblat șoarecii pe noi. Toată noaptea, trează și în somn, ciocăneam cu un papuc în patul alăturat, ca să nu se apropie vreun șoarece de mine. (...) Măncarea era compusă din patru alimente, care alternau: orez, varză, fasole și cartofi, cu carne sau fără. La prânz și seara, fără excepție. Câte o pâine mare și bună de om pe zi. (...) Totuși calea ferată s-a realizat. Și încă un lucru m-a impresionat profund. Fetele care lucrau într-un singur punct al șantierului, pe un singur tronson, erau indeobște prostituate adunate din toată țara. Se spera la o reeducare prin muncă. Și vedeam cu ochii mei că se schimbă ceva cu aceste fături. Dimineața, adunate în careu în mijlocul curții, seara adunate la fel după ce ridicaseră un drapel, când raportau ce lucraseră, dobandeau un soi de demnitate, însu-

șleț și de o precupare nouă, aveau ambiția muncii înfăptuite. Se deștepta în ele o conștiință nouă, de oameni care realizau ceva cu folos. Bineînțeles că în atât de puțin timp nu li se putuse schimba vocabularul, purtările, dar era limpede că ceva se modificase în ele: un punct de vedere asupra vieții. Din nefericire, doctoria de la cabinetul medical al șantierului, la obișnuitul ei control, a descoperit câteva sarcini noi. Băieții de la alte puncte ale șantierului veneau noaptea pe furiș la fete. Și deprimarea de a ceda ușor și tinerețea, și nopțile cu luna unele, fuseseră vinovate. Toate fetele au fost trimise nu știu unde, în case de reeducare de data asta cred, și încă un lucru m-a impresionat profund. Poate că ar fi fost mai bine să se pună o pază serioasă în jurul bărcilor și să se continue acea muncă ale cărei rezultate erau vădite. Sau poate că o asemenea pază nu era cu puțință. Fapt este că, după vreo două zile, a plecat și bucătăreasa și conducerea acestui tronson și că noi, cele câteva scriitoare și pictorițe, am rămas singure. Ni se mai aducea doar pâine, atât.”

(Urmare din pag. 1)

În deplin consens cu cele mai alese gânduri și sentimente ale întregii noastre națiuni, folosim și această minunată ocazie pentru a exprima încă o dată adevărată noastră deplină față de propunerea Plenei Comitetului Central al PCR privind reelegerea dumneavoastră, la cel de-al XIV-lea Congres al partidului, în funcția supremă de secretar general, opțiune de o covârșitoare importanță politică, garanție a înfăptuirii cu succes a programelor grandioase de înflorire multilaterală pe mai departe a țării, de afirmare liberă și demnă între statele lumii, de înaintare neabătută pe drumul socialismului și comunismului.

Conștienți că investirea cu titlul de brigadier al unui șantier al tineretului înseamnă, înalte de toate, autoconstrucție morală, spirituală și profesională, șansa de a participa la înălțarea unor obiective ce vor fi peste ani mărturie nepieritoare ale genului constructiv al poporului nostru, zecile de mii de brigadieri de pe tot cuprinsul țării se angajează să vă urmeze întotdeauna pilduitorul exemplu de muncă și viață, să facă din șantierele tineretului spații de manifestare pleneră a romanismului revoluționar, a elanului și inițiativei specifice vârstei, autentice școli de pregătire pentru muncă și viață a tineretului, de creștere continuă a competenței profesionale, responsabilității comuniste și spiritului revoluționar.”

Felicitări reciproce între Ceaușescu și Jaruzelsky

După ce comuniștii polonezi pierduseră sprijinul populației, prin votul masiv în favoarea Solidarității, liderii Partidului căutau sprijin în „țările frățești”, pentru a-și legitima continuitatea. Se pare că Nicolae Ceaușescu era considerat la Varșovia unul dintre liderii europeni care țineau aprinsă, flacăra comunismului”, după cum rezultă din „cordialul” schimb de scrisori din august 1989. Mesajul conducătorilor Partidului Muncitoresc Unit Polonez a fost publicat de agenția Agerpres și preluat de Scinteia:

„Tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România

Tovarășului Constantin Dăscălescu, prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România

JURNALUL ZILEI

Dragi tovarăși,

Adresăm mulțumiri cordiale Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, precum și dumneavoastră personal pentru urările transmise cu ocazia celei de-a 45-a aniversări a Renașterii Poloniei.

Împărtășim pe deplin convingerea dumneavoastră că dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterale între Republica Populară Polonă și Republica Socialistă România corespunde intereselor vitale ale popoarelor noastre, întărește forțele socialismului și progresului, servește operii de destindere și concilierii pașnice pe arena internațională.

Wojciech Jaruzelsky, Președintele Republicii Populare Polone

Mieczyslaw Rakowsky, Prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez”.

Textilistii ieșeni au depășit planul la export

„Colectivul de oameni ai muncii” de la Întreprinderea de Confecții Iași a raportat îndeplinirea și depășirea planului la export pe 3 ani și 8 luni din cincinalul în desfășurare. Astfel că, se obținuse un spor de peste 5 milioane ruble! Măndri de realizarea lor, lucrătorii întreprinderii i-au trimis o telegramă lui Nicolae Ceaușescu: „Exprimându-ne întreaga adevărată iubire internă și externă a partidului și statului nostru, al cărui strălucit promotor sunteți, comunistii, toți oamenii muncii din întreprinderea noastră, dau o înaltă apreciere Hotărârii Plenei CC al

PCR din 27-28 iunie a.c. de a propune Congresului al XIV-lea al partidului reelegerea dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, în funcția de secretar general”.

Victoria București a câștigat „Cupa Victoria”

S-a încheiat turneul de fotbal dotat cu „Cupa Victoria”, desfășurat pe stadionul Giulești, din Capitală. Competiția a fost câștigată de formația Victoria București, care a înțrecut în finală echipa Rapid București, cu scorul de 2-1 (1-1 la pauză). În meciul pentru locurile 3-4, FCM Brașov a învins formația FC Farul Constanța, cu scorul de 1-0 (0-0 la pauză).

„Crosul veteranilor”, la Iași

La Iași s-a desfășurat prima ediție a „Crosului veteranilor”, la care au participat competitori din București, Târgoviște, Medgidia și Iași. Aceștia s-au întrecut pe distanțe între 5 și 15 km. Deși inițial competiția era rezervată doar atleților veterani, la start s-au prezentat și foarte mulți tineri. Astfel că, alergătorii aveau între 7 și 77 de ani! Cursa a fost premiată cu „Cupa 23 August”, câștigător fiind declarat clubul AS Tomiris Iași, care a prezentat cel mai mare număr de concurenți. Organizatorii le-au oferit tuturor concurenților diplome, cupe, eșarfe etc.

Ilarion TIU

Școala de șantieriști de la Mangalia

(Urmare din pag. 1)

De aici nu se mai pleca. Nu mai exista cale de întoarcere, pentru că elevul trebuia să respecte cu strictețe un contract, iar semnarea acestuia îl lega de școală și de șantierul naval pe cel puțin opt ani dacă urma cursurile școlii profesionale, respectiv pe cel puțin nouă ani dacă făcea cursuri liceale. Problema abandonului școlar nici nu se punea, pentru că familia elevului era obligată prin contractul semnat cu școala să plătească o sumă foarte mare de bani, în jur de 15.000 de lei, în cazul în care elevul ar fi vrut să plece. Pe atunci, acești bani însemnau cam 10 salarii medii pe economie. La fel se întâmpla și dacă elevul nu se ducea să lucreze pe șantier timp de cinci ani la finalul studiilor, așa cum se specifica în contract”, mai spune actuala directoare a Grupului Școlar.

Șantieristii de la Mangalia erau totuși printre cei mai fericiți din țară. „Dacă pentru localnici, liceul, apoi locul de muncă reprezentau o necesitate, oferta zonei fiind destul de limitată, pentru cei din țară, școala de navaliști de la malul mării era chiar o oportunitate: oameni veniți din toate colțurile țării aveau marea la dispoziție și toate distracțiile ei estivale. În plus, nu plăteau cazare și masă mulți ani.

Celor veniți din țară li se plăteau burse, iar mâncarea, cazarea și echipamentele de protecție erau asigurate separat. Moldova a adus la malul mă-

rii cei mai mulți muncitori pe șantierul naval de la Mangalia. Pe lângă pregătirea profesională și locul de muncă bine plătit, asigurat prin contract, muncitorii din Moldova aveau la dispoziție și toate beneficiile litoralului. După orele de curs sau după practica din șantier, se relaxau ori profitau de posibilitățile de a face un bel plin în plus pe plajă. Asta pentru că liceul este amplasat în imediata vecinătate a șantierului naval, adică foarte aproape de malul mării, în partea de sud a orașului Mangalia, la circa 500 de metri de țărm. De acolo se ajunge foarte repede pe plaja din Mangalia, dar și în stațiunea Saturn sau în satele 2 Mai și Vama Veche.

Școala s-a deschis dintr-o necesitate strategică. Ministerul Apărării Naționale a înființat școala în 1974 pentru a pregăti forță de muncă necesară Șantierului Naval Mangalia, pe atunci șantier militar. În anul 1976, prin ordinul Ministerului Educației și Învățământului au fost înființate, pe lângă liceu, Școala Profesională și Școala de Maștri Mangalia, care au funcționat în aceeași formulă până în 1990.

În 1989, liceul avea la fel de mulți elevi câți muncitorii avea șantierul naval, adică în jur de 3.500. În plus, toți elevii își aveau contribuția la construirea petrolierelor și mineralierele. Învătau la școală cum să sudeze cu electrod. Studiau mai întâi teoretic procedeele, apoi mergeau pe șantier să facă practică, pentru că numai această metodă se folosea pe

șantier, deși era învechită și ineficientă. „Cea mai dificilă mi s-a părut asamblarea zonelor curbe ale navelor, pentru că învățam cum trebuie să manevrăm niște șabloane de lemn, la fabrica la un atelier special. Trebuia luat totul la mână, potrivit perfect la poziție, apoi sudat. Era muncă de ev mediu, când totul se făcea cu foarte mulți sclavi, iar asta se întâmpla pentru că Ceaușescu nici nu voia să audă de import de tehnologie. Preferau să folosească foarte mulți oameni, să-i țină la muncă până la epuizare decât să cumpere ceva din afară”, își mai amintește fostul absolvent al liceului industrial. La proiectarea unei nave contribuiau și alte orase, planurile venind de obicei de la Galați. Nu exista birou de proiectare pe șantier, iar școala nu era dotată cu laborator pentru așa ceva. Astăzi există și laborator special de proiectare în cadrul Grupului Școlar, dotat cu mai multe calculatoare și secție de proiectare în cadrul șantierului. Și, bineînțeles, oameni specializați pentru a lucra la proiectarea navelor, veniți de pe băncile Grupului Școlar „Ion Bănescu”, fost Liceu Industrial nr. 1 Mangalia.

La liceu se transpira mult... pentru că munca pe șantierul naval era la fel de grea ca și a muncitorilor angajați. „Elevii făceau practica pe șantier, acolo unde urmau să muncească, iar asta era foarte bine, pentru că se folosea aceeași tehnologie. Într-un contact direct cu oamenii și cu organizarea de acolo, știind exact ce au de

făcut în momentul când terminau anii de studiu și se angajau”, mai explică ing. Camelia Boboc. Învățau în primul rând să se conformeze programului prelungit la înfinit, care era marea și duminica, singura zi care ar fi trebuit să fie liberă. Învățau că munca nu se termină niciodată, pe șantier lucrându-se în trei schimburi, iar accidente de muncă sunt frecvente, viața lor fiind în permanență în pericol. „Vedeam cum mai cade câte unul de pe schele sau cum își dă foc vreun sudor. Cum se ascunde sau cum se camuflează sticla de țuică, astfel încât să treacă neobservat de portari și de șefi. Uneori învățam lucrurile astea chiar de la maștri, pentru că ei erau cei mai experimentați. Mai învățam cum să fugim pe plaja vara, fără să se bage de seamă, dar era destul de riscant”, mai povestește Laurențiu.

Elevii puneau umărul la realizarea timp a planului. Munceau pentru comenzi ale Navromului și Petrominului, dar și pentru comenzi din străinătate. Din 1974, când s-a înființat liceul, până în 1989, muncitorii stabiliți în oraș au format o adevărată comunitate, mulți dintre ei rămânând în Mangalia sau stabilindu-se în zonele învecinate, prin căsătorie. Mulți dintre ei au preferat să muncească în continuare pe același șantier, care astăzi le oferă posibilitatea de a avansa în funcție și de a se specializa în continuare pentru a ocupa poziții mai bine plătite.

Diana CALOIANU

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

N-am mai scris de mult aici – pentru că susedenia de evenimente petrecute din martie încoace m-au răpit cu totul ba, chiar mai rău, mi-au anihilat dorința de a scrie, de a mă întâlni cu propriile mele gânduri sau vorbe. Cu alte cuvinte, m-am rupt de mine însămi cu violență. Suntem la 13 august – azi e ziua Adinei și mi-a făcut plăcere să-mi beau cafeaua cu gândul la o stradă din Paris, unde cred că locuiește – și dibui acum, printre aceste vorbe sărăcăcioase, după suflul meu, adică după acea ficțiune în care ne punem atâtea speranțe de înțelegere cu lumea. Dacă aș înșira sectot ce mi s-a întâmplat anul acesta, ar părea neverosimil.

Va trebui să-mi pregătesc pofta de a scrie și îndemnarea de a împodobi un pic întâmplările pentru a le putea face credibile, adică suportabile. E o zi frumoasă de vară și sunt singură. Am în spate: darea afară din serviciu, excluderea din partid, munca într-o tipografie cu încadrarea muncitor categoria V, moartea matusii mele, internarea vărului meu în spital, un accident ușor de mașină (cu ridicarea permisului pe o lună) iar în față, operația de scoatere a bilei. Și, în tot acest hău, o singură bucurie, dar întreaga: băatul meu, care a dat examen de admitere la liceu, a intrat pur și simplu primul din cei 350 de candidați.

Am fost atât de mirată de această întâmplare – de când nu mai văzusem un loc câștigat de cine-l merită? – că s-a învârtit liceul cu mine când am văzut lista. A fost singurul moment de normalitate din viața acestui an buimăcit. Mă întreb uneori cine mi-a șoptit să încep aceste note tocmai în pragul lui? Ce presimiții neștiute sau nebagăte în seamă m-au îndemnat să-l aleg tocmai pe el?

JURNALUL OMULUI SIMPLU

PE PILE, LA BUȘTENI

(Urmare din pag. 1)

Legumele le cumpărasem din piață, ca se găseau, dar pentru carne și pentru piure – pe care le-am luat la restaurantul Cina din oraș – a fost nevoie de bani și de niște faruri de Dacie, huse pentru scaune și două canistre de benzină.

Hainele cu care am plecat la drum erau îngheșuite în 10 sacose de rafie legate de portbagajul de deasupra mașinii. Pe drum ne-a prins o ploaie torențială și am fost nevoiți să oprim, ca să le acoperim cu folie, pentru că altfel avea să le ude pe toate, până ajungeam.

La Bușteni am tras la o familie ce avea o casă compusă din parter și demisol.

Vara, familia se muta în cele două camere de la demisol, iar camerele de la parter erau închinate turiștilor. Dar nu ca acum, cum vezi pe mar-

ginea drumului că scrie „cazare” sau stau oameni care zdrăngănesc niște chei.

Pe vremea aia nu aveau voie să faci asta. Așa că trebuia mergea prin recomandare. Dacă venea vreun necunoscut să ceară găzduire, i se trănăie poarta în nas. Dacă pe noi ne întreba cineva cine suntem, eram rude îndepărtate ale proprietarilor casei. Practic, noi primisem recomandarea de la colegul de serviciu al lui Beni și al lui Iuliane. La familia aia am plătit 100 de lei pe noapte și am stat 8 zile la ei.

Seara, eu și Iuliana făceam mâncare gătită pentru toată trupa. Dimineața mâncam pâine cu unt, ceai, gem și ouă – de la familia gazdă, care avea găini. Iar în timpul zilei plecam în drumeții cu un rucac în care puneam carne și grătarul. Am văzut Babele, Sfînxul, am urcat pe jos până la cota 1.400, am mers cu tele-

scaunul și telecabina. Când am ajuns la cota 1.400 la telecabina, era o coadă infernală. Plus că se strecurau în față toți cei care cunoșteau pe cineva dintr-o țară care lucrau acolo. După două ore de stat la rând, Beni, cumnatu-meu, s-a enervat și a zis că el pleacă pe jos. Până la cota 2.000. Și a pus pariu cu soțul meu că ajunge înaintea noastră. Noi am mai stat la coadă încă vreo 3 ore și abia apoi am reușit să urcăm în telecabina. Bineînțeles că sus, la destinație, ne aștepta Beni, căruia soțul meu a trebuit să-i dea o ladă de bere, pentru că pierduse parul. Din păcate, bietul Beni nu era tocmai fericit pentru că, pe drumul spre cotă, fusese cât pe ce să-și rupă gâtul și trăsese o sperietură groznică. Dacă s-a apucat să se cațere pe munte în pantofi de stradă...”

(a consemnat Andreea SMINCHIȘE)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ONU: Tăcerea vicepreședintelui român din sub-comisia pentru drepturile omului

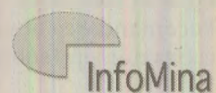
Le Monde din 13 august 1989 scria din nou despre dispariția lui Dumitru Mazilu, expert ONU, venit în România pentru a redacta un raport privind situația drepturilor omului în țara sa.

„Cazul expertului român Dumitru Mazilu, dispărut în propria sa țară, ocupă un loc important în dezbate-

rile sub-comisiei ONU pentru drepturile omului, al cărei membru este. Sub-comisia își continuă lucrările, din 7 august, sub președinția lui Fiseha Yimer (Etiopia). Scrisoarea sa de 14 pagini, scoasă din țară clandestin, în căpșeala hainei unui turist, a fost distribuită în copie tuturor celor 26 de experți și i-a bulversat pe cei

mai mulți. Leandro Despouy, expert argentinian, a reamintit colegilor săi că au trecut doi ani de la sesunea prezidată de el, cu ocazia căreia a făcut tot ce i-a fost cu putință să-l readucă la Geneva pe Dumitru Mazilu, eforturile sale fiind zadarnice. Această dispariție pune sub semnul întrebării chiar credibilitatea sub-co-

misiei, care se dovedește a fi incapabilă să apere libertatea unuia dintre membrii săi. Se pune întrebarea cât timp mai are de gând să tacă pe acest subiect domnul Ion Diaconu, expertul român proaspăt numit vicepreședinte al comisiei (...).”

Fortificațiile „uite” din Banat

(Urmare din pag. 1)

Linia românească de fortificații

Dovezile cu privire la fortificațiile respective provin, în mare parte, din fosta arhivă a PCR. De exemplu, în cursul ședinței Biroului Politic al CC al PMR din ziua de 2 septembrie 1952, generalul Emil Bodnăraș, ministrul al Forțelor Armate, a declarat: „Lucrările de fortificații se execută pe baza proiectului conceput anul trecut cu ajutorul tovarășilor sovietici. În primăvara aceasta, sesizati de Ministerul de Interne că în executarea lucrărilor au loc deficiențe care pot deveni grave dacă nu se iau măsuri, aceasta a prilejuit să însărcinăm o comisie de partid și de stat pentru controlarea executării lucrărilor, cât și o verificare din partea MFA cu consilierii noștri a sistemului înșuși. Din această analiză cu tovarășii sovietici, în frunte cu (generalul-locotenent - n. red.) Melnik K.S. (consilier la Ministerul Forțelor Armate - n. red.), au reieșit o serie de îmbunătățiri care, fără să slăbească lucrările - evită pe cele inutile și foarte costisitoare - mențin acele lucrări care sunt strict necesare din punct de vedere militar. Aceste îmbunătățiri ale sistemului în tot sectorul de lucru au găsit avizul favorabil al organelor competente din URSS”.

Despre sistemul de fortificații realizat la granița româno-iugoslavă, regretatul istoric Mircea Chirițoiu a afirmat: „Conceptia strategică și tactic-operativă a acestor lucrări de fortificații a aparținut Statului Major General al Armatei sovietice. Ea a fost transmisă și pusă în aplicare de o grupă de ofițeri condusă de generalul Afanasiev. În finalul activităților de recunoaștere în teren și consultare a Marelui Stat Major român, acesta din urmă a prezentat planul respectiv spre aprobare conducerei statului român. Lucrările de construcție a acestor fortificații, începute în vara anului 1950, au angajat efortul a peste 375 de ingineri militari și civili și a peste 27.000 de lucrători militari. Ele au fost întrerupte temporar în 1952, când, chipurile, s-au descoperit grave incercări de «sabotare» a acestor lucrări (de un grup format din 17 generali și ofițeri români, în frunte cu gene-

Cu ajutorul „tovarășilor sovietici”, Emil Bodnăraș și Gheorghe Gheorghiu-Dej au pus la punct un sistem de fortificații la granița cu Iugoslavia FOTO: Arhivele Naționale

rul maior Ionescu Ilie Grigore - n. red.), și total în 1955 (...) în total, în această perioadă (1950-1955), în cele trei zone menționate (pe litoralul Mării Negre, în Banat și Oltenia - n. red.) s-au executat aproape 10.000 de obiective (de fortificații) diferite, dispuse pe un front de 500 km, însumând 1 milion de metri cubi beton armat, pentru care s-au cheltuit circa 1,5 miliarde de lei”.

Rezultatele negative ale politicii anti-iugoslave promovate de autoritățile comuniste de la București au fost recunoscute după câțiva ani chiar de Emil Bodnăraș: „Economia noastră a cheltuit multe miliarde de lei pentru a face fortificații la graniță, a pune sărmă ghimpată și a ține șase divizii în stare permanentă de alarmă”. La începutul anilor '50, unitățile respective au participat la

aplicații de employe în Oltenia și Banat, în scopul intimidării autorităților de la Belgrad. Manevrelor se finalizau de fiecare dată cu parade militare desfășurate la Timișoara sau Craiova, în funcție de regiunea în care au avut loc exercițiile militare. Totodată, până în anul 1954 - când autoritățile de la București au hotărât sistarea activităților de fortificații de la frontiera româno-iugoslavă și la sud-est de aceasta (pe Valea Dunării, până în dreptul comunei Cetate, din județul Dolj) - au fost alocate resurse financiare cu care s-ar fi putut construi o autostradă de 550 de kilometri, între București și Timișoara.

Daunele directe provocate Iugoslaviei în perioada 1948-1954 au fost considerabile. Liderul comunist iugoslav Eduard Kardelj a menționat

suma de 429 milioane de dolari. Totodată, acesta a amintit faptul că autoritățile de la Belgrad au utilizat în perioada 1948-1952, în plus față de un buget militar normal, suma de 1.408 milioane de dolari. Aceste cheltuieli au fost realizate pentru întărirea capacității de apărare a țării, în condițiile existenței pericolului declanșării unei mari ofensive sovietice de pe teritoriile statelor comuniste cu care se învecina Iugoslavia: Ungaria, România și Bulgaria.

Detensionarea situației din Balcani

După dispariția fizică neașteptată a lui Iosif Stalin (la 5 martie 1953) și reconsiderarea de Nikita Hrușciov a liniei politicii externe sovietice față

de statul iugoslav condus de Iosip Broz Tito, autoritățile comuniste de la București au îndrăznit să adopte treptat o poziție opusă celei promovate în perioada 1948-1953. Relațiile dintre România și Iugoslavia au fost reglementate la inițiativa ambelor părți, după ce oficialitățile române au primit încuviințarea Moscovei.

După încetarea tensiunilor dintre URSS și Iugoslavia, fortificațiile de la granițele Ungariei, României și Bulgariei cu Iugoslavia nu au fost distruse deoarece erau considerate obiectiv strategic. Acestea au fost trecute în conservare, fiind acoperite cu pământ, iar în vara anului 1989 puteau fi aduse rapid la starea de luptă inițială, în cazul în care situația politico-militară dintre țările respective redevenea periculoasă.

Dr. Petre OPRIS

ARTICOLUL ZILEI

În primele rânduri ale muncii pentru țară

În fiecare început de august sărbătorim „Ziua brigadierilor” în semn de înaltă recunoștință și aleasă prețuire a eroismului cu care tinerii brigadieri, aflați în primele rânduri ale muncii, contribuie activ la îndeplinirea mărețelor obiective de dezvoltare multilaterală a patriei noastre stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului.

Instituită din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, „Ziua brigadierilor” reprezintă o elocventă expresie a dragostei și grijii pe care partidul nostru, personal secretarul său general, le acordă creșterii și educării comuniste, revoluționare, prin muncă și pentru muncă a tinerii generații, afirmării plene a potențialului său creator în toate domeniile vieții sociale.

De-a lungul celor peste patru decenii de existență și activitate rodnică a șantierelor, tinerii în uniformă albastră cu ecuson de brigadier și-au pus semnătura de gând și faptă revoluționară în temelgia a numeroase realizări ale construcției socialiste, înscriindu-se în amplul efort creator al întregului nostru popor în opera de edificare a noii orânduiri.

„De la primele detașamente de muncă patriotică, de la Bumbesti-Livezeni și Salva Vișeu, la Canalul Dunăre-Marea Neagră - sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu - la toate șantierele industriale, a dezvoltării agriculturii, a industriei, științei, a culturii, tineretul a fost prezent, a răspuns chemării partidului, și-a făcut datoria față de patrie, față de popor, față de cauza socialismului, demonstrând că este ferm hotărât să contribuie la realizarea unei societăți moderne, înaintate, în care întregul popor, generațiile viitoare să ducă o viață liberă și demnă”.

Preluând și ducând mai departe cu cinste și entuziasm glorioasele tradiții ale muncii patriotice, tinerii brigadieri de pe cele peste 200 de șantiere naționale, județene și locale își consacra întreaga energie și pricepere realizării unor impor-

tante obiective economice din industrie și agricultură, formându-se și educându-se astfel la înalta școală a muncii pentru țară.

S-au înscris definitiv în nemuritoare pagini de istorie șantierele tineretului de la Agnita - Botorca-Bumbesti - Livezeni, Salva - Vișeu, Cianu Mare Cluj, hidrocentralele Lotru, Porțile de Fier I și II, Combinatul Siderurgic Galați, sistemele de îmbunătățiri funciare Giurgiu - Râzmiște, Nedeea - Măceșul, amenajarea complexă a râului Dâmbovița etc. Astăzi, tinerii brigadieri își aduc contribuția la edificarea a noi și mărețe ctitorii ale evului socialist pe șantierele de la Canalul Dunăre-București, Amenajarea râului Argeș pentru navigație și alte folosințe, combinatele miniere Rovinari și Motru, canalul magistral Siret - Bărgan sau cele de îmbunătățiri funciare de la Câmpia Caracal, Sculeni - Țuțora - Gorbani ș.a.

Această impresionantă activitate de educație prin muncă și pentru muncă, de participare activă, responsabilă la înflorirea plenară a patriei, a tinerilor brigadieri se înscrie organic efortul întregului tineret al țării, desfășurat în industrie, agricultură, pe marile șantiere și obiective ale Cincinalului, menit să contribuie major la trecerea României la un nou nivel de dezvoltare.

Este edificator în acest sens faptul că tinerii reprezintă peste 40% din personalul muncitor, un număr important din aceștia desfășurându-și activitatea în sectoare de vârf ale economiei, în electronică de înaltă performanță, în chimie de 54%, ceea ce reflectă o preocupare constantă a politicii partidului și statului nostru, pentru ca ei să pregătească la nivelul exigențelor impuse de o economie în continuă dezvoltare și modernizare. Acum, la sărbătorirea lor, a muncii pentru țară, datorite cu entuziasm tineresc și înaltă conștiință patriotică propășirii întregului popor, gândurile noastre se îndreaptă spre tinerii brigadieri de pe cele peste 200 de șantiere naționale, județene și locale își consacra întreaga energie și pricepere realizării unor impor-

Calendar 1989, 13 august

RADIOGRAFII CULINARE

Borșul făcut în casă, singura soluție

În magazine nu găseam în 1989 borș pentru acrit la pungă, așa că soluția de bază rămânea borșul făcut în casă. La țară oamenii au aflat de rețetă din moși-strămoși, iar cine nu avea o bunică sau o mătușă la sat putea să ia rețeta din cărțile de bucate ale vremii. Lucrarea „Bucătărie și sănătate”, apărută la Editura Tehnică în 1989, ai cărei autori sunt Nicolae Mihaș și Adriana Mihaș, propunea o astfel de rețetă: „Pentru prepararea borșului este nevoie de huște care se pot obține de la cei care se ocupă de prepararea borșului, dar se pot prepara și în casă, în felul următor: se amestecă 8 linguri de țărâțe de grâu cu 4 linguri de mălai și cu o felie de pâine de secară, prăjită și sfărâmată. Totul se amestecă într-un castron și deasupra se toarnă, treptat, apă caldă, amestecând mereu, până se obține o pastă groasă. Castronul, acoperit cu un șervet, se pune la loc cald și se ține până amestecul se acrește, după care se trece la prepararea borșului. Într-un borcan mare de 10 litri (mai bine într-o putină) se pune un amestec de 500 g țărâțe de grâu cu 250 g mălai, împreună cu huștele preparate. Se amestecă bine, apoi se toarnă 7-8 litri apă fiartă și puțin răcită, se adaugă o felie de pâine de secară sau pâine neagră prăjită și, după sezon, o crenguță de vișin, câteva felioare de lămâie sau un ciorchine mic de aguridă. Borcanul se ține la cald până se acrește borșul, amestecând de 3-4 ori pe zi cu o lingură de lemn

sau cu un băț. Când borșul este suficient de acru, se pune la rece să se limpezească, apoi partea limpede se trage în sticle care se păstrează la rece. Din drojdia rămasă (huștele de pe fundul vasului) se păstrează circa două cești care se pun într-un borcan mai mic, cu puțină apă rece, se leagă borcanul și se păstrează la rece până se prepară o nouă cantitate de borș”.

Pe ulița mea, mătușa Constanța era responsabilă cu prepararea borșului pentru acrit. Ea a învățat să „umple borș”, cum se spune în Moldova, de la mama ei. Îl prepară și astăzi într-o oală mare de lut, după următoarea rețetă: „3 kg țărâțe, 250 g pâine, 9 l apă, 500 g huști, 1 kg mălai, crengi de vișin; pentru huști: 250 g țărâțe, 150 g mărar, 1 l apă, 500 g pâine. Se pune apa la fier. Într-o oală de 10 l se amestecă țărâțe și mălai, după ce au fost umezite. Se toarnă apa clocotită, se amestecă și, când apa e caldută, se pun huștele, pâinea și crengile de vișin. Se lasă la căldură o zece”. Zeama aceasta este cheia succesului unui borș moldovenesc pe cinstă (în Moldova ciorba poartă numele de borș, de aceea, pentru a nu se confunda înțelesurile, când moldovenii se referă la zeama cu care acresc borșul, specifică de fiecare dată: borș pentru acrit). Mătușa Constanța mi-a dat și rețeta unui borș de pui autentic. Avem nevoie de un pui mare, zarzavat de supă, 3 linguri de orez, 3 linguri de verdețată tocată, o lingură de unt, sare și 0,5 l borș.

Ceapa tocată și zarzavatul ras pe răzătoarea cu ochiuri mari se pun la fier în apă clocotită. Se lasă să fiarbă 20 de minute, se adaugă puiul tăiat bucăți și orezul, se fierbe în continuare, la foc domol, până se înmoaie totul, se potrivește de sare, se acrește cu borș și se presară cu verdețată fin tocată. Se lasă să mai dea câteva clocote, apoi se ia de pe foc și se adaugă în borș o lingură de unt proaspăt. Se poate drege cu gălbenușuri bătute și cu smântână”.

În cartea „Obiceiuri populare de peste an”, Ion Ghinoiu prezenta semnificația borșului înăcrit: „În prima zi după Lăsată Secului se pun țărâțele de grâu la fermentat. În jurul putinei se fac vrăji, descânțece, gesturi magice, se rostesc formule fermecate care garantează puritatea și forța vindicătoare a borșului la ieșirea trupului omensc din iarnă. Primenirea, priticorul borșului are loc în Bucovina și Moldova în joia din Săptămâna Patimilor. Cu huștele borșului sunt hrăniți bobocii de rațe și găște”. În popor există credința că această zeamă miraculoasă este o metodă sigură de a-l captura pe diavol. Se lasă o oală de borș ca momeală. Deasupra se pune laț făcut dintr-un brâu de mire frumos, rămas, numai el știe cum, flăcău până la nuntă. Când Ucișca-Toaca se scaldă în borș, dus de poftele irezistibile, omul îl prinde. Din acea clipă, Dracul face orice ca să fie slobod”.

Carmen DRĂGAN

DIN PRESA EXILULUI

Ziariste italiene expulzate din România

La 13 august au sosit la Belgrad, expulzate din România, două ziariste italiene, Rosella Simone și Simona Massala-Lamberti, care trecuseră frontiera pe la Porțile de Fier, cu 10 zile în urmă, având vize de turist.

De la intrarea lor în țară, cu un Fiat „camper”, s-au simțit urmările. Ajunse la București, supravegherea s-a făcut atât de vizibilă, încât au renunțat să-și mai viziteze pe opozanții din Capitală, plecând în Delta, cu gândul de a-și deruta pe următorii. Într-adevăr, Securitatea părea că începe să le creadă veritabile turistice, când, cele două turistice au ajuns la Iași. În timp ce Simona Massala-Lamberti a rămas în oraș să fotografieze, Rosella Simone s-a dus la numărul 13 de pe Strada Sf. Anastasia, vechea casă a Culișenilor, unde locuiește scriitorul Dan Petrescu cu soția. Ajunsă în casă, impresia ei era că nimeni nu o reperase. După o oră de discuții, curtea forfotea de agenți care, la ieșire, au imbrăncit-o într-o mașină prăpădită și-au dus-o la sediul central al Securității din Iași, unde a fost interogată mai bine de trei ore. I s-au confiscat hârtiile și notele, lista cu adrese reușind-o să o înghiță, ca în filmele cu fasciști... În cursul interogatoriului nu i s-a permis să ia legătura cu Ambasada Italiei. A doua zi dimineață, Securitatea s-a înființat la campin-

gul din Iași unde se instalaseră cele două ziariste și le-au luat din nou la sediul central pentru un interogatoriu de circa o oră (au fost întreabate, printre altele, de ce au în itinerarul lor Snaagovul, oare fac vre-o analogie între Dracul - mormântul lui Vlad Țepeș și prin apropiere - și Ceaușescu, a cărui vilă se află acolo?...). Ii s-a pus în vedere să părăsească România pe un circuit stabil dinainte și care să oculească marile orașe. La telefon, Ambasada Italiei le-a comunicat să respecte itinerarul, dar fiindcă în acea țară se pot întâmpla accidente mortale... Fotografeii i s-au confiscat toate filmele, în afară de unul singur, bine ascuns.

La 13 august, la Turnu-Severin, celor două ziariste care schimbaseră bani, la cursul de 9 lei dolarul, suma pentru trei săptămâni (10 dolari pe zi), li s-a refuzat cererea de a reprimi dolarii în schimbul leilor nefolosibili... fiindcă nu erau turistice, ci ziariste. Ca și când un ziarist n-are voie să părăsească o vacanță sau meseria de ziarist ar fi interzisă în România. A doua variantă pare foarte plauzibilă... (După o emisiune a lui Adrian Niculescu, la Europa Liberă).

Lupta nr. 128/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL**
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

10,9
LEI

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Scade rata de creștere economică a României

Pentru intervalul 1991-2010 România prevede o încetinire și mai puternică a ratei de creștere economică din cauza diminuării resurselor și a serioasei crize economice din țară. Totuși, rata de creștere proiectată este exagrat de mare. Nu se întrezărește un sfârșit al austerității generalizate și al nivelului jos de trai.

Un plan de dezvoltare economică și socială a României a fost de curând votat de plenul Comitetului Central (CC) al Partidului Comunist Român (PCR). Planul prevede „o rată de dezvoltare și mai moderată” până în 2010. Explicația acestei situații este scăderea resurselor. Totuși, vina pentru această situație este pusă și pe seama condițiilor grele impuse României de alte țări în perioada 1975-1989 când România și-a plătit datoria externă: progresul omenirii, potrivit acestui document, se va îndeplini numai dacă politicile imperialiste și neo-colonialiste ale „jefuirii” bunătății altor țări vor lua sfârșit. Cu alte cuvinte, planul sugerează faptul că România se confruntă cu o profundă criză economică.

Atitudinea oficialilor români în privința acestei chestiuni s-a dovedit duplicitară. Ei refuză să admită existența unei crize și pretend că socialistul i-a adus României imense beneficii economice și sociale. Pe de altă parte recunosc existența unor grave eșecuri în domeniul economic. Cel mai izbitor exemplu de eșec este relevant de situația produsului intern brut. Cifrele contrazic clar pretențiile oficiale de extraordinară dezvoltare economică. Aceste cifre arată că în intervalul 1965-1988, cei 24 de ani în care Nicolae Ceaușescu a fost la putere, venitul național s-a micșorat cu 40%-44 % față de nivelul proiectat. Această scădere explică de ce promisiunea din 1974 a lui Ceaușescu de a atinge stadiul unei „societați multilaterale dezvoltate” până în 1990 a fost amânat până în 2010.

Scăderea ratei de creștere economică

În concordanță cu această nouă politică, se planuiește ca banii destinați programelor de dezvoltare eco-

Ziarștii occidentali prognozaau că România nu va ieși prea curând din criza alimentară, iar cozile vor rămâne un „ingredient” al vieții cotidiene a românilor. FOTO: Arhiva personală Dinu C. Giurescu

nomică să fie mai puțini. Această reducere ar putea face să existe mai mulți bani disponibili pentru producerea de hrană și alte bunuri de consum și ar putea permite, de asemenea, investiții în domeniul sănătății. Din păcate, acest lucru nu se va întâmpla. Deși, la prima vedere, această schimbare de politică nu pare foarte inspirată, ea reprezintă o alterare majoră a priorităților economice ale României. Ceaușescu a insistat mereu că România trebuie să își investească banii în dezvoltarea economică și să sublinieze în repetate rânduri că o societate nu prosperă prin consum, ci pe baza rezervelor naționale. Ceaușescu și multe documente de partid au subliniat în trecut pentru vârsarea a „cel puțin o treime” din venitul național în fondul de rezerve al țării ceea ce ar reprezenta o „lege” a „dezvoltării socialiste”. Astăzi regulim se pare că își ignoră propria lege.

Această reducere va duce la încetinirea tuturor sectoarelor economice. E de așteptat ca producția de oțel, gaze naturale, aluminiu și lemn

să stagneze. Producția de cărbune va scădea de la un nivel inițial de 117.300.000 de tone planificate pentru 1990, la 100.000.000 de tone în 1995. În agricultură se vor înregistra scăderi între 30% și 35% între 1991 și 1995. Totuși, se prevede o recoltă de cereale de 35.000.000-40.000.000 de tone în 1995 față de 32.600.000 de tone realizate în 1988. Planul prevede și o creștere substanțială a producției zootehnice. În general, rata de creștere economică a României se pare că va scădea de la 60% între 1986-1990 la 35% în perioada 1991-1995. Este cea mai mică rată de creștere economică prevăzută vreodată, până acum, de când Ceaușescu este la putere.

Rată de creștere economică prea optimistă

În ciuda reducerilor, creșterea prevăzută de acest program este nerealistă dacă este comparată cu perfor-

manțele anterioare ale României. Programul prevede o producție de cărbune de 100.000.000 de tone în fiecare an până în 1995. Deși această cifră este inferioară celei planificate anterior, tot reprezintă o creștere față de cele 58.800.000 de tone care au fost extrase în 1988. Același lucru se întâmplă în cazul producției de oțel, cu o producție de 14.300.000 de tone realizate în 1988. Deși conform programului producția va stagna, tot se înregistrează o creștere de 10% în 2000 față de 1988. Și în alte paliere economice, planul de creștere economică pare să ignore lipsa de resurse a României și slabele sale performanțe anterioare din trecut.

Standarde de viață

Observatori străini atât din Vest, cât și din Est, au descris în culori deprimate standardele de viață din România prezentului. Noul plan economic include o listă de măsuri care vor stopa declinul standardelor de viață. Autoritățile plănuiesc să triple-

ze aproape valoarea exporturilor de la 196,4 miliarde de lei în 1988 la 505-525 miliarde în 1995. Pentru a îndeplini acest obiectiv se pare că bunurile mai degrabă vor fi vândute peste graniță, decât să acopere nevoile românilor. Unele țări vestice intenționează să se opună acestui plan. De exemplu, Congresul SUA a aprobat o rezoluție care recomandă ca SUA să nu importe carne sau produse din carne din România până când autoritățile din România nu vor pune capăt infometării propriului popor și până când nu vor îmbunătăți condițiile de trai.

Pentru a economisi bani și materiale pentru proiecte economice substanțiale, autoritățile intenționează să folosească resurse din alte arii, lucru care va afecta standardele de viață. Autoritățile continuă să neglijeze de exemplu construcția de locuințe. Deși planul de 673.000 de apartamente pentru intervalul 1986-1990 a fost realizat, tot sunt cu 10% mai puține față de planul inițial de 750.000 de apartamente.

Deteriorarea standardului de viață al românilor este reflectată de modul în care autoritățile s-au jucat cu promisiunea de a scurta săptămâna de lucru. Este o promisiune veche, făcută în 1969. A fost parțial implementată (dar adesea ignorată) în 1987 când săptămâna de muncă a fost redusă la 44 de ore. Acum, planul economic a alungat orice speranță de reducere a săptămânii de lucru, promițând o reducere „rațională” în anul 2010.

Concluzii

Evident, programul va fi foarte nepopular. Din 1987, atmosfera de nemulțumire crescândă din România a condus la cele mai importante proteste ale muncitorilor și intelectualilor din ultimele decenii. Este posibil ca actualele politici economice ale României să ducă la proteste populare pentru schimbarea cursului economic al țării.

Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

tv 13 august 1989

11:30 Lumea copiilor. Chipul copilăriei oglindit în imaginea de azi a patriei. Documentar dedicat apropriei aniversării a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 august 1944. În suflete calde ne vibrează mândria de a fi copii în România! Program literar-muzical dedicat marelui jubileu din august. Start spre viitor. Reportaj realizat la Expoziția de creație tehnico-științifică a pionierilor și școlărilor. Copiii lumii doresc pacea. Desene animate. Redactor Dana Oprea. Televiziunea de ghiozdan. Fiul Munților. Producție a casei de Filme Unu. Scenariu: Petre Lucea, Gheorghe Naghi. Regia Gheorghe Naghi. Episodul 2

12:25 Sub tricoul, la datoriei! Măreții sărbători din august, prinos de fapte, gânduri și alese sentimente ostășești. Consemnări și reportaje

Cu patria în inimă și în gând. Program omagial de versuri și cântece patriotice și ostășești. Redactor maior Valeriu Pricină

12:40 Viața satului. În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al Partidului - congresul marilor împliniri socialiste. Succesul înseamnă înainte de toate bătaia pentru nou, pentru modern și productiv. Documentar. Actualitatea

in agricultură. Noutăți din știința și practica agricolă. Redactor Gheorghe Verman

13:00 Telex

13:05 Album duminical. La izvoarele cântecului cu naistul Cătălin Târcolea. Înălțimi de voință. Reportaj. Drumul meu insorit. Muzică ușoară Luminei patriei. Moment poetic

Te cântăm, pământ străbun. Melodii populare cu: Domnița Săbăduș, Angela Săftoiu, Geta Galoiu, Mihai Clușaru

Ilustrate muzicale din țară

Mari comici ai ecranului

Telesport

Un cântec și un gând. Muzică ușoară cu Gheorghe Gheorghiu Secvența telespectatorului

Redactori coordonatori: Doru Dumitrescu, Ioana Bogdan

15:00 Închiderea programului

19:00 Telediscur

19:20 Cântarea României

Omagiu țării, conducătorului iubit

Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Prahova

20:25 Film artistic

Emigrantul

21:50 Telediscur

22:00 Închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

CCE - PTC din Calea Victoriei 37 încadrează economist plan-retribuire, ingineri de sistem și programatori pe mini-micro, cu domiciliul în Municipiul București.

Întreprinderea de Utilaje și piese de Schimb - Chitila, Șos. Banatului nr. 2, încadrează de urgență economiști pentru sectorul financiar-contabilitate. Se pot încadra și din provincie.

UCECOM - ICPCOM scoate la concurs următoarele posturi: un post inginer principal instalații pentru construcții specialitățile sanitare energetice și electrice, un post inginer principal constructor, un post arhitect principal specialitatea mobilier și produse din lemn, metal, mase plastice, un post tehnician și prelucrarea lemnului.

Asociație locatari încadrează cu indemnizație fochist și îngrijitoare de preferință familie. Se asigură locuința.

VÂNZĂRI

Videorecorder Hitachi S26, digital, Playback, două viteze, telecomandă cu ceas și alarmă, sigilat. Telecolor 5602 sigilat, computer Commodore

64, programe (jocuri) Commodore, videocasete nouăți 89, casete audio sigilate, piese Lada 1200.

Deosebit de convenabil sufragerie panel negru și hol noi, radiocasetofon Aiwa și Philips VR 6462, radio VEF, bicicleta semicurse, marmioră compozer.

Statuete bronz, marmură, porțelan, porțelanuri vechi, fine, vase, țevi, alte obiecte decorative deosebite.

Cărucior pentru alimente deosebit, copertină intrare, ușă exterioră, planetară Dacia, butelii voiaj, ventilator oscilant.

Vând mobilă, aparat foto, vopsea auto metalizată, aparat filmat 8 mm. Super obiecte camping.

CUMPĂRĂRI

Convenabil Telecolor diagonală 20-40 cm, bicicletă cu motor (Tandem), radiocasetofon cu autorevers cablu coaxial TV și computer JVC și audiorack.

Cumpăr radiocasetofon auto cu egalizator încorporat, boxe auto, color Cromatic nou, canistre metalice, videocasete sigilate.

Cumpăr ARO 240, 243, 244, sau Volvo M 24 sau microbuz cu motor față, numai pe benzină.

CURS DE JURNALISTICĂ (17)

Ziaristul, în fața capcanelor atribuirii

O capcană frecventă pentru ziarist apare din cauza atribuirii. Vitele rumegă îndelung pline de mulțumire, dar cititorilor nu trebuie să li se ceară să digere aceeași informație de mai multe ori în câteva paragrafe. O astfel de repetiție este adesea greșeala unei structuri stângace, mai ales în întărirea sau dezvoltarea introducerii. Unii ziarști au necazuri cu introducerea unui fapt nou, pe care-l înșfacă în parafraze folosite și mai înainte. Astfel, rezultă introduceri cu două punți, al doilea sau al treilea paragraf spunând același lucru ca și primul.

„Asociația Medicală Americană va fi ea însăși audiată prin investigație a Comisiei Federale de Comerț.

Aceasta a anunțat marți că va investiga Asociația Medicală Americană pentru a determina dacă s-au aplicat măsuri restrictive injuste asupra ei...”

În multe cazuri este nevoie doar de o minimă ajustare pentru a evita astfel de necazuri. Încercați așa:

„Asociația Medicală Americană va fi ea însăși audiată de către Comisia Federală de Comerț. Aceasta a anunțat marți că va studia dacă A.M.A...”

Iată aici o punte dublă împinsă la extrem:

„Când Howard Hughes a fost pus la bordul unei ambulanțe aeriene pentru ultimul zbor al vieții sale, consacrat aviației, el arăta «epuizat» și «ca un bătrân obosit, istovit» au declarat piloții, luni.

«Arăta ca o persoană în vârstă, istovită și obosită» a spus Jeff Abrams, copilul avionului Lear în care Hughes, un pilot al aviației, a murit luni în timp ce era transportat de urgență la Acapulco, Mexico, la Houston.

Roger Sutton, pilot al Serviciului

American de Ambulanță. Avionul Cenușiu din Fort Lauderdale, l-a descris pe Hughes ca fiind emaciat, cu o barcă rară și un păr lung, încărunit.

«Arăta foarte epuizat» a spus Sutton.

După ce i-a citit pe piloți în primul paragraf, ziaristul nu mai poate rezolva problema atribuirii fără să repete totul. Soluția, totuși, este simplă.

„Când Howard Hughes a fost luat la bordul unei ambulanțe pentru ultimul zbor al vieții sale consacrat aviației, el «arăta ca un bătrân obosit, istovit», a declarat co-pilotul Jeff Abrams. Pilotul Roger Sutton a spus că Hughes avea o barbă subțire și păr lung, încărunit și păr «foarte epuizat».

Hughes a murit luni la bordul avionului Lear în drum de la Acapulco, Mexico, spre Houston”.

O altă serie de repetiții ca o punte dublă:

„Jumătate din galeriile permanente ale Muzeului de Artă din Philadelphia au fost închise duminică din cauza numărului insuficient de gardieni.

Persoanele oficiale de la Muzeu au spus că a trebuit să închidă o parte din Muzeu pentru că primăria nu a asigurat banii pentru aproximativ 100 de gardieni în plus”.

De la atribuire până la menționarea celor 100 de gardieni, jumătate din introducere este repetată. O simplă redistribuire a cuvintelor împinge articolul înainte:

„Jumătate din galeriile permanente ale Muzeului de Artă din Philadelphia au fost închise duminică pentru că primăria nu a reușit să asigure banii pentru încă 100 de gardieni, a declarat directorul Edward Turner”.

Necazuri în a doua fază

Suprîncercarea, repetarea și alte boli fatale sunt adesea întâlnite când ziaristul luptă cu acea veche Nemesis, introducerea într-o fază ulterioară. Orice reporter este odată și odată confruntat cu această problemă: pentru reporterii de la Associated Press, ea este o parte a rutinei zilnice. Pentru că astfel de cuvinte ca „alaltieri” nu există în vocabularul introducerilor, problema apare în momentul încercării de a face ca știri vechi să apară drept noi. Nici o evoluție ulterioară nu-i vine în ajutor, deci ziaristul trebuie să apeleze la propriile sale resurse.

Reporterul, anunțând știrea deja învechită că Mc Govern și-a concediat asistentul executiv, a făcut față onorabil provocării:

„Washington - Senatorul George Mc Govern își amintește cum este să lupti împotriva curentului în alegerile preliminare pentru președinția partidului democrat și să descopere apoi că mai sunt încă lideri care se zbat să-i nege numirea.

Lui Mc Govern i-a dispărut când i s-a întâmplat așa în 1972. Și el spune că nu vrea ca astfel de eforturi să-i stea împotriva lui Jimmy Carter în 1976 - deși Carter a fost unul dintre politicienii care s-a străduit să-l împiedice pe Mc Govern acum patru ani să aibă succes.

Astfel, luni, Mc Govern și-a concediat asistentul executiv.”

Un alt ziarist lasă însă de dorit în privința resurselor:

„Las Vegas - Anchetatorii au scormonit prin dărâmaturile provocate de un incident spectaculos care a distrus cea mai mare parte a unui centru comercial ceva mai încolo de

inima strălucitorului Las Vegas.

Vălvătăile care au izbucnit sâmbătă noaptea au distrus...”

Introduceri care arată anchetatorii (sau salvatorii cu chip aspru sau proprietarii de case osteniți), «scormonind printre dărâmaturi” sau «căutând printre sfărâmaturi” sunt scrise de ziarștii care folosesc mereu banalități și în cele din urmă aruncă prosopul în ring, declarându-se învinși. O introducere mare ar fi mai interesantă decât acei salvatori oboșiți din articolul despre dezastre: „Majoritatea familiilor din Smithtown serveau masa când au sunat sirelele. În următoarele minute...”

Nici aici nu s-a întâmplat nimic nou, dar acest ziarist ingenios s-a folosit de informațiile la îndemână. „San Rafael - Statul California a risipit în 16 luni două milioane de dolari pentru a condamna trei oameni care trebuiau închși, doi dințre ei pe viață.

Trei din cei șase din San Quentin au fost găsiți vinovați joi...”

Această introducere a fost scrisă la sfârșitul unui proces. Reporterii care se ocupă de primele etape ale procesului înfruntă lucruri mai grele. Procesele au momente de mare tensiune, dar alegerea juriului nu face parte din ele. Folișii deci unghiuli mai interesant. Spre exemplu:

„Mineola - Jurații posibili în procesul unui doctor acuzat de a fi «ucid din milă» un muribund de cancer au fost condamnați în privința convingerilor religioase și atitudinii lor față de profesie de medic.”

Introducerea se apropie de viață, deși pomenite moarte. Numărul de jurați apare mai târziu în articol. Fragment din „Tehnica scrisului”, Caiet Documentar editat de Catedra de teorie și practica presei a Academiei de Studii Social-Politice, p. 108-110

vremea

În țară, vremea s-a încălzit îndeosebi în sudul țării. Cerul a fost variabil, mai mult senin. Au căzut ploici care au avut și caracter de averse, pe alocuri, în nordul și estul țării și izolat în celelalte regiuni. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 10 și 20 de grade. Maximele s-au si-

tuat, în general, între 25 și 35 de grade.

În București, vremea s-a încălzit, iar cerul a fost variabil. S-au înregistrat condiții reduse de ploaie sub formă de averse. Vântul a suflat în general slab. Minima de temperatură s-a situat în jurul valorii de 18 grade, iar maxima între 30 și 33 de grade.

Topîrceanu

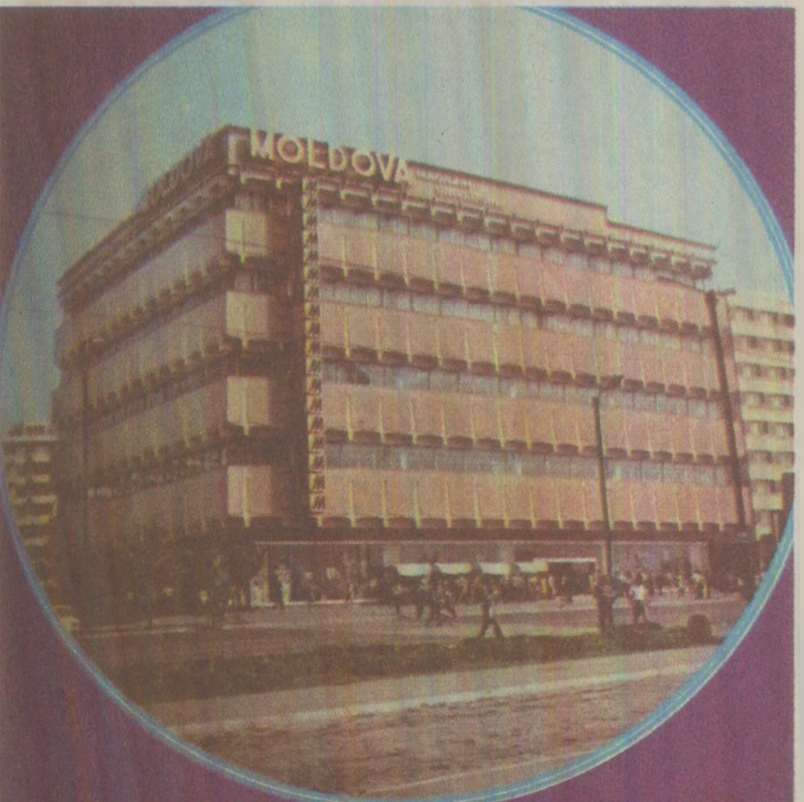
ORIZONTAL: 1) Satul copilăriei lui Topîrceanu - „Papură...”, poem dramatic neterminat. 2) „Parodii...”, volum de versuri (1916) - Conducător. 3) „Migdale...”, volum de versuri (1928, „Cartea Românească”) (sing.) - Oricum de fată al soției sale - Set 4) Nufic - Tip - „Balada... din Rudeni”, poezie apărută în „Viața românească” (nom.). 5) Ten! - „teatral”, poezie publicată în revista „Teatru” (pl.) țarm. 6) Literă gotică - Bold - Revistă la care debutează cu poezia „Chemare” (1907). 7) „... și răspuns”, fabula scrisă de Topîrceanu (pl.) Topîrceanu la debut! 8) Urmări! - Culcuș - Floare albă. 9) „Scrisori fără...”, volum de proză umoristică și pesimistă - Acum! - Aer! 10) În ploa! - Însemnări teatrale ale lui Topîrceanu în „Lumea literară și artistică” - Acuși! - Ene Savu. 11) „Vis...”, parodie după Otilia Cazimir - Poezie în care a cântat „visul iubirii trecute”. 12) Medic - „Domnia lui... Vodă”, inclusă în volumul „Scrisori fără adresă”. 13) „Distih...”, poezie apărută în revista „Lumea” (1926) - „Clipe de...”, poezie publicată în „Semănătorul”.

VERTICAL: 1) „... de toamnă”, poezie apărută în „Viața românească” - „... veselie”, primul său volum. 2) „... vesperale”, parodie semnată M. Piscobomba - Numele cu care o alinta pe soția sa, Victoria. 3) Mie - Șiret - Banco. 4) Arbut de munte - „In...”, una din poeziile sale de început, apărută în „Dumineca” - Teo! 5) Fluvii în URSS - Oare (reg.) - Termen. 6) Sorin Nanu - „Un... de talent”, poezie publicată la „Revista noastră”. 7) „... nopții”, versuri scrise în 1909 (pl.) - Nu - În temă! 8) „Revista...” la care colaborează între 1906 - 1907 - Pseudonim al lui Bacalbașa. 9) Emil Giuroiu - Lac canadian - Poet parodiat în „Viața românească” cu „Menajerie” (1916). 10) Ape! - „Balada unui greier...”, cunoscută poezie a lui Topîrceanu - Marmură. 11) Ciolan - Vârf în București - Cură! - Abia (reg.). 12) Poezie apărută în „Viața românească” (1915) - Aur. 13) Fiecare care l-a ajutat pe scriitor în perioada de la Sofia, evocată în volumul „Pirin-planina” - Farmec.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

Dicționar: EIS, BCO, EIA, OAR, ACB, EAR, STUC, ABI, AFTALION. Almanah Științea Tineretului 1989

amintiri

UN GHID COMPETENT:

DIRECȚIA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI IAȘI recomandă următoarele adrese:

- Complexul comercial „Podu roșu” din Iași;
- Magazinul de mobilă și cel alimentar din cartierul Păcurari - Iași;
- Noul complex de alimentație publică din Pașcani.

Toate sunt unități moderne, bine aprovizionate.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Prea mult timp pentru o scrisoare

Ion Georgescu din comuna Stâlpeni, județul Argeș, a expedit spre București o recomandată care n-a făcut nici mai mult nici mai puțin decât opt zile. „Interesându-mă de ce atâta timp pentru o distanță nu atât de mare, am aflat că pentru ridicarea corespondenței din comună vine o mașină de la Pitești și, probabil, asta ar fi explicația. După câte știu, stația CFR Stâlpeni este la numai 250 m de Postă. Oare n-ar fi mai ieftin și mai eficient acest mijloc de expediat corespondența?” Cu siguranță, dar e bine să așteptăm și punctul de vedere al forurilor în drept.

DPMOS București ne răspunde ca urmare a scrisorii lui Radu Zaharia, prin care solicita revizuirea dosarului de pensie, următoarele: „Din evidența Oficiului de pensii al Sectorului 6 rezultă că întreaga perioadă ați avut meserii și locuri de muncă încadrate în grupa a III-a de muncă. În situația în care ați lucrat ca sudor electric și autogen permanent la operațiuni de sudare în interiorul cazanelor, cisternelor, rezervoarelor, vasele navigabile, în interiorul cuptoarelor din halele de forjă, turnătorie, oțelării sau laminare, veți solicita unităților respective

eliberarea adeverințelor care să confirme acest lucru. Menționăm că pensia dumneavoastră este corect și legal stabilită”. E împede ce aveți de făcut!

Iacob Podar din Alba-Iulia ne scrie că apartamentul său s-a deteriorat din cauza terasei, prin care se infiltră apa. Consiliul popular al municipiului Alba-Iulia ne face cunoscut că lucrările de hidroizolație au fost deja efectuate, iar recepția lor a fost semnată de către petent.

Maria Bogdan Radu
Flacăra, nr. 29/1989